

EXPO
29.5 > 23.8.26

LA B100 JAAR COVERIE

ACHTER DE SCHERMEN VAN EEN COLLECTIE

PERSDOSSIER

Inhoudstafel

Editio.....	3
Het museum.....	4
De collecties.....	4
De tentoonstelling.....	6
Inleiding.....	6
10 jaar La Boverie in cijfers.....	7
Parcours.....	8
Lijst van tentoongestelde kunstenaars.....	10
Focus op twee werken.....	13
Publiekswerking.....	14
Activiteiten rond de tentoonstelling.....	15
De catalogus.....	18
Praktische informatie.....	19

La Boverie, het museale pareltje van de Luikse metropool, ligt in een lommerrijk park aan de samenvloeiing van de Maas en het Afwateringskanaal van Luik. Hier krijgt zijn internationale roeping alle ruimte.

Tien jaar na de heropening is het tijd voor een terugblik. Tien jaar met tijdelijke tentoonstellingen, maar ook een decennium waarin de vaste collectie gestaag is gegroeid met werken uit verschillende tijden en kunststromingen, van hier en elders.

Die periode staat garant voor een kwalitatieve programmatie, zorgvuldig uitgewerkt door de mensen achter de schermen: conservatoren, restauratoren en collectiemedewerkers, met de steun van het Departement Cultuur en de vzw CIAC.

In die tien jaar is veel veranderd. De manier waarop naar cultuur wordt gekeken verschuift, en de context wordt er niet eenvoudiger op, met budgettaire druk, geopolitieke spanningen in Europa en daarbuiten, en een groeiende neiging om cultuur naar de achtergrond van de maatschappelijke prioriteiten te schuiven.

"Niet essentieel" blijft een wrange formulering die een kras nalaat op het democratische besef dat cultuur een fundamenteel recht is. Ook voor de kunstwereld zelf, die door de geschiedenis heen telkens opnieuw haar stem laat horen, kritisch, verbeeldend, verstillend of net vormgevend.

Deze tentoonstelling zet het uitzonderlijke erfgoed van het museum in de kijker, met werken uit de collectie in schilderkunst, beeldhouwkunst en tekenkunst. Ze onderstreept tegelijk de trots van de Luikenaars op hun museumlandschap en bevestigt de rol van de stad als volwaardige metropool.

Het is geen toeval dat « De oude tuinman » van Emile Claus werd gekozen om de tentoonstelling aan te kondigen. Het werk straalt kracht uit in de houding van de figuur en licht in het kleurgebruik, net zoals La Boverie zelf, waar glas en groen in elkaar overvloeien.

Waar de tuinman met geduld en volgens de seizoenen zaait en zo nieuw leven laat ontstaan, laat het museum via zijn werken artistieke bloei ontstaan die de tijd doorstaat.

Lang leve La Boverie. Tien jaar die vooral een aanleiding vormen om het belang van cultureel erfgoed opnieuw te bevestigen..

..en dus: "Samen zaaien we cultuur!"

Élisabeth Fraipont
schepen van Cultuur,
Openbare Bibliotheek
en Herinneringsplicht

HET MUSEUM

Het Museum voor Schone Kunsten van Luik kent een bewogen geschiedenis, gekenmerkt door splitsingen, samenvoegingen, verhuizingen en renovaties. Al meer dan een eeuw blijven zijn collecties zich verder ontwikkelen, op het ritme van de culturele keuzes en transformaties van de stad Luik.

In het begin ging het om reizende collecties. Ze werden ondergebracht in het Hôtel de Ville, vervolgens in de voormalige Saint-André-kerk en de Halle aux Drapiers, waarna ze aan het einde van de 19e eeuw hun definitieve plaats vonden in een gebouw in de rue des Anglais, dat nauw verbonden was met de aangrenzende Koninklijke Academie voor Schone Kunsten.

In de 20e eeuw wordt ter gelegenheid van de Wereldtentoonstelling van 1905 het Paleis voor Schone Kunsten gebouwd in het park van La Boverie. Dit enige bewaarde paviljoen zal ongeveer veertig jaar worden gebruikt voor diverse tentoonstellingen. De naoorlogse periode vormt een belangrijke mijlpaal. In een context van de bevestiging van de Waalse identiteit wordt in 1952 beslist om een deel van de werken uit het aanpalende museum bij de Academie voor Schone Kunsten over te brengen naar het Paleis voor Schone Kunsten in het park van La Boverie, met het idee een museum voor Waalse kunst te openen. Datzelfde jaar worden ook de collecties uit het Cabinet des Estampes et des Dessins (Prenten- en Tekeningenkabinet) toegevoegd.

In de jaren zeventig was de stad Luik het toneel van ingrijpende stadsvernieuwingen. Aan het einde van dat decennium werd het gebouw in de rue des Anglais gesloopt, waardoor de musea gedwongen werden nieuwe oplossingen te zoeken. In de wijk Saint-Georges wordt vanaf 1981 een nieuw complex gebouwd dat onderdak biedt aan het Museum voor Waalse Kunst (MAW), terwijl het Paleis voor Schone Kunsten wordt ingericht als museum voor moderne kunst. Na een renovatie in 1993 richt dit museum zich op hedendaagse kunst en krijgt het voortaan de naam Museum voor Moderne en Hedendaagse Kunst (MAMAC).

Geleidelijk aan wint het idee van een samenvoeging van de collecties aan belang. In 2011 worden ze opnieuw verenigd op de site van Saint-Georges, in lijn met een meer algemene visie op de Schone Kunsten. Deze lange evolutie vindt haar bekroning in 2016. Na vijf jaar werken krijgt het voormalige gebouw van het MAMAC een nieuwe bestemming: La Boverie. Het wordt volledig gerenoveerd en voldoet aan de hedendaagse normen voor conservatie, met ruimte voor het permanente parcours van het Museum voor Schone Kunsten van Luik.

Palais voor Schone Kunsten, Wereldtentoonstelling van 1905.

DE COLLECTIES

De collectievorming gaat terug tot de 18e eeuw en wordt in belangrijke mate gedragen door private verzamelaars. In 1799 schenkt de Luikse kanunnik Henri Hamal (1744–1820) meer dan 8.000 tekeningen en prenten aan de stad, waarvan het grootste deel uit Rome afkomstig is en diende als studiemateriaal aan de Academie voor Schone Kunsten. Deze collectie vormt nog steeds een van de pijlers van het in 1952 opgerichte Cabinet des Estampes et des Dessins (Prenten- en Tekeningenkabinet). In 1819 volgt een schenking van Louis-Pierre Saint-Martin, met meer dan 50 schilderijen die de kern vormen van de collecties van het Museum voor Schone Kunsten. In de 19e eeuw worden de collecties verder uitgebreid: in 1887 laat Léopold Donnay bijna 300 werken na, waaronder negen werken van Eugène Boudin; in 1900 schenkt Eugène Dumont 39 schilderijen, waaronder *Le Bassin du commerce au Havre* van Claude Monet, waarna Charles-Joseph Horion bijna 600 oude prenten aan het museum overdraagt. De collecties blijven tot 1938 groeien door de regelmatige aankoop van moderne werken van Franse kunstenaars, met name uit de Parijse School.

Eugène Boudin, *Trouville, scène de plage à la cabine*, olieverf op hout, circa 1860

Tussen 1930 en 1940 zorgt dit ambitieuze aankoopbeleid ervoor dat de collecties ook een internationale dimensie krijgen. In 1938 koopt de stad Luik werken aan van onder anderen Friesz, Marquet, Valadon en Vlaminck. In 1939 verwerft de stad negen schilderijen, waaronder werken van Picasso, Gauguin en Chagall, tijdens de zogenaamde "veiling van ontaalde kunst" bij Galerie Fischer in Zwitserland. Dit vormt een duidelijk signaal van haar engagement voor de moderne kunst. Nadien volgen aankopen in Parijse galeries, onder meer van Van Dongen en Gromaire, waarmee de belangstelling voor de moderne kunst opnieuw wordt onderstreept. In 1959 erft de stad 800 renaissance-tekeningen uit het atelier van Lambert Lombard, afkomstig uit het Album d'Arenberg, in 2000 aangevuld met het Album de Clérembault (in depot bij de Koning Boudewijnstichting). Tussen 1974 en 1984 worden de collecties Waalse kunst verder verrijkt dankzij schenkingen van Désiré Jaumain en Ada Jobart (1974, met werken van Wouters, Ensor en Wiertz), André Brabant (1980, met een schenking van een vijftigtal doeken uit de Luikse gouden eeuw) en Paul Dony (1984, met 279 werken van oude Vlaamse meesters en expressionisten). Vanaf de jaren tachtig verschuift de focus van de collecties geleidelijk naar moderne en hedendaagse kunst. In 1981 schenkt verzamelaar en mecenas Fernand Graindorge,

voormalig voorzitter van de A.P.I.A.W. (Waalse vereniging voor intellectuele en artistieke vooruitgang), aan de Franstalige Gemeenschap 70 werken uit zijn collectie, die vervolgens in depot worden gegeven aan het Museum voor Moderne Kunst. Dankzij deze aanwinsten verankeren de Luikse collecties zich sterker in het domein van de hedendaagse kunst, met werken van onder meer Alberto Magnelli, Jean Arp en Anna-Eva Bergman.

Andere aanwinsten verrijken de collecties verder. Door bijkomende aankopen zijn de verschillende hedendaagse stromingen goed vertegenwoordigd en worden ze regelmatig aangevuld. Het gaat onder meer om werk van Valerio Adami en Jacques Monory binnen het figuratieve narratieve, Nicolas de Staël, Bram Van Velde en Antoni Tàpies binnen de informele abstractie, en Gilbert & George, Dan Van Severen en Michel Seuphor bij de meer conceptuele en minimalistische tendensen. De collecties blijven groeien en omvatten ook internationale kunstenaars. Zo is er werk van Sol LeWitt, onder meer zijn "Wall Drawing", dat in 1985, na een renovatie, wordt geïntegreerd in het gebouw van La Boverie. In 1985 wordt ALPAC (Luikse vereniging voor de promotie van hedendaagse kunst) opgericht. De vereniging neemt het stokje over van de A.P.I.A.W., die in de jaren 1990 geleidelijk verdwijnt. ALPAC beëindigt haar activiteiten in 2019 en schenkt elf werken van hedendaagse Luikse kunstenaars, aangekocht met haar eigen financiële middelen, aan het Museum voor Schone Kunsten.

Tot slot worden de collecties af en toe verrijkt met legaten. In 2018 ontvangt de stichting Liège-Patrimoine een verzameling van 160 stukken uit de nalatenschap van Gérard Lefèvre, voornamelijk werken op papier, aangevuld met sculpturen, keramiek en enkele olieverfschilderijen. In 2019 wordt via het legaat van Janine Redding-Piette een verzameling van 24 werken aan de collecties toegevoegd, hoofdzakelijk

olieverf op doek. Daarnaast leiden ook enkele grote tentoonstellingen in La Boverie tot nieuwe aanwinsten. Het gaat onder meer om de Internationale Triennale van de Hedendaagse Gravure van Luik, de retrospectieve van Cécile Miguel en tentoonstellingen als "Abstrait" en "Private Views".

Het Museum voor Schone Kunsten van Luik beschikt momenteel over meer dan 40.000 stukken, die een breed panorama bestrijken van de 16e eeuw tot vandaag. Collectievorming wordt begrensd door factoren als opslagcapaciteit, conservatievoorwaarden en aankoopkosten, en is daarom gebaat bij een doordacht beleid. Elk kunstwerk wordt beoordeeld op basis van zeldzaamheid, historisch belang, aansluiting bij de collectie en herkomst.

Dit beleid steunt op drie centrale criteria: samenhang met de bestaande collecties, relevantie voor de culturele programmatie en verankering in de lokale en nationale geschiedenis. Nieuwe aankopen komen tot stand binnen een complex ecosysteem waarin nauwe contacten bestaan tussen het museum, kunstenaars, galeriehouders en partnerinstellingen.

Sol Le Witt, *Wall Drawing*

DE TENTOONSTELLING

Ter gelegenheid van de tiende verjaardag van de heropening van La Boverie (2016–2026) zet het Museum voor Schone Kunsten van Luik de rijkdom van zijn collecties in de schijnwerpers met een grote tentoonstelling. *Achter de schermen van een Collectie* is te zien van 29 mei tot 23 augustus 2026 en vormt een van de hoogtepunten van de zomerse programmatie van het museum.

De tentoonstelling dompelt de bezoeker onder in de collecties en de werking van het museum. In de bovenzaal ontvouwt zich een parcours van 300 werken, van schaduw naar licht, dat een blik achter de schermen van het museum biedt. Twee invalshoeken vormen daarbij de rode draad: de herontdekking van de collecties en de werking van het museum.

Het parcours zet de rijke Luikse collecties in de kijker, met zowel sleutelwerken als minder bekende of zelden getoonde stukken. Onder de vertegenwoordigde kunstenaars bevinden zich onder meer Kees Van Dongen, James Ensor, Pablo Picasso, René Magritte, Henri Matisse, Vincent van Gogh, Eugène Boudin, Émile Claus, Hergé en Auguste Rodin. De werken maken de stap van het depot naar de tentoonstellingszalen en worden geleidelijk onthuld in een parcours dat inzoomt op de verschillende museumberoepen en werkdomeinen. Zo geeft de tentoonstelling inzicht in de werking van het museum en worden tegelijk bredere thema's en uitdagingen binnen de kunstwereld verkend.

De tentoonstellingsonderdelen belichten achtereenvolgens restauratie, fysisch-chemische studies, het beheer van de depots, de opbouw van de collecties en de rol van de conservatoren, onderzoek en de daaruit voortvloeiende ontdekkingen, samenwerkingen en partnerschappen, en de publiekswerking. Het parcours wordt begeleid door verhelderende werkbesprekingen en anekdotes. De rondgang eindigt met een wandeling door de beeldentuin onder de glazen koepel van het museum.

Met deze tentoonstelling belicht het museum minder bekende aspecten van zijn werking. Restauratoren, conservatoren, collectiebeheerders, wetenschappers, publieksmedewerkers en onderzoekers dragen dagelijks bij aan het leven van de collecties. Hun werk is vaak onzichtbaar, maar essentieel voor het behoud, de studie en overdracht van de kunstwerken.

Achter de schermen van een Collectie vertelt het verhaal van deze beroepen en vakkennis en toont welke processen, keuzes en vragen bij elk werk komen kijken, vanaf het moment dat het in de collectie wordt opgenomen tot aan de presentatie aan het publiek. Het museum komt zo naar voren als een levendige plek die voortdurend in beweging is, waar wetenschappelijke inzichten, erfgoedzorg en de wil om te delen samenkomen.

Paul Madeline, *Remorqueurs : avant-port de Nantes*, olieverf op doek, laatste kwart van de 19e eeuw

Met *Achter de schermen van een Collectie* bevestigt het museum La Boverie zijn kernopdrachten: conserveren, bestuderen, verrijken en doorgeven. Door de depots te openen, de werking te tonen en de collecties in de schijnwerpers te zetten, nodigt het museum iedereen uit om met een vernieuwde blik naar het erfgoed te kijken.

Deze jubileumtentoonstelling gaat verder dan een klassieke presentatie van kunstwerken en biedt een immersieve en reflectieve ervaring, waarmee La Boverie zijn positie bevestigt als een belangrijke speler in het museumlandschap in België en daarbuiten.

CURATOREN VAN DE TENTOONSTELLING

Fanny Moens en Grégory Desauvage, conservatrice en conservator van het Museum voor Schone Kunsten van Luik

10 JAAR LA BOVERIE IN CIJFERS

- Meer dan 1.300.000 bezoekers
- 61 georganiseerde tentoonstellingen
- Tot 150.000 bezoekers voor de tentoonstelling "21, rue La Boétie"
- Tot 3.000 tickets op één dag
- Tot 20 evenementen per maand
- 41.000 werken in de collectie van het Museum voor Schone Kunsten:
  - 5.500 schilderijen
  - 800 sculpturen
  - 35.000 tekeningen en prenten
- Meer dan 2.000 werken verworven in de afgelopen 10 jaar

Charlotte Beaudry, *Déesse-02*, olieverf op doek, z.d.

HET PARCOURS

COLLECTIE IN DE DEPOTS

Het parcours start in de depots, het kloppend hart van het museum. Daar wordt tot 90% van de collectie bewaard en vindt het grootste deel van het conserverings-, inventarisatie- en onderzoekswerk plaats.

Deze ruimtes zijn zelden toegankelijk voor het publiek, maar vormen een essentieel onderdeel van de werking van het museum. De bewaaromstandigheden zijn er bijzonder streng om de duurzaamheid van de kunstwerken te garanderen, een fundamentele opdracht van elk museum. Zonlicht, temperatuur en luchtvochtigheid worden nauwgezet gecontroleerd, terwijl geavanceerde beveiligingsystemen instaan voor de bescherming van de werken.

Ook in de depots worden de werken zorgvuldig geïnventariseerd en gedocumenteerd. Ze krijgen er een plaats binnen de collectie en worden er permanent opgevolgd. De depots spelen daarnaast een centrale rol in de logistieke werking rond de kunstwerken, of het nu gaat om bruiklenen voor tentoonstellingen in binnen- en buitenland, restauraties of verplaatsingen. Tot slot vormen ze ook een werkplek voor onderzoekers, die de werken er rechtstreeks kunnen bestuderen.

Controle van de staat van de kunstwerken in de museumdepots

DE RESTAURATOR: VAKMANSCHAP TEN DIENSTE VAN DE COLLECTIES

De tentoonstelling belicht de rol van de restaurator, die waakt over het behoud van de kunstwerken. Zijn werk bestaat uit het voorkomen van schade door in te grijpen in de omgeving en te zorgen voor optimale bewaaromstandigheden zonder de werken zelf aan te raken (preventieve conservering), het stabiliseren van werken wanneer dat nodig is om verdere achteruitgang te stoppen (curatieve conservering) en, in sommige gevallen, het verbeteren van het esthetische aspect via ingrepen die niet noodzakelijk zijn voor het behoud van het object (restauratie).

Elke interventie is gebaseerd op een grondige analyse van het object en gebeurt binnen een strikt deontologisch kader. De restaurator begeleidt ook de verplaatsing van kunstwerken door nauwkeurige plaatsbeschrijvingen op te stellen. Om zijn opdrachten uit te voeren, werkt hij nauw samen met conservatoren, kunsthistorici en wetenschappers, evenals met verschillende partners die restauratieprojecten ondersteunen, zoals het Centre Européen d'Archéométrie (CEA-ULiège), de Koning Boudewijnstichting en het Fonds David-Constant.

WETENSCHAP IN DIENST VAN DE KUNST

De studie van kunstwerken omvat ook de analyse van hun materiële opbouw. Al meer dan tien jaar werkt het Centre Européen d'Archéométrie van de Universiteit van Luik (CEA) nauw samen met het Museum voor Schone Kunsten om de collecties te onderzoeken. Archeometrie brengt archeologie, kunstgeschiedenis en exacte wetenschappen zoals chemie, fysica en biologie samen om beter inzicht te krijgen in de materialen en technieken die kunstenaars hebben gebruikt. Zo wordt het mogelijk om werken te dateren en te authenticeren, hun ontstaansgeschiedenis te begrijpen en ze in hun historische context te plaatsen.

Ze leveren ook waardevolle informatie op over de staat van bewaring en de degradatieprocessen. Dankzij de ontwikkeling van niet-invasieve analysetechnieken kunnen kunstwerken vandaag grondig worden bestudeerd zonder ze aan te tasten.

Wetenschappelijke analyses van het werk 'De violiste' van Kees Van Dongen

DE COLLECTIES VERRIJKEN: EEN FUNDAMENTELE OPDRACHT

De verrijking van de collecties is een kernopdracht van het museum. Ze steunt op aankopen, schenkingen, legaten en bruiklenen, die voortkomen uit een wetenschappelijke reflectie om de bestaande ensembles aan te vullen en te structureren, met het oog op de opbouw van een samenhangend erfgoed voor toekomstige generaties.

Elke nieuwe aanwinst wordt door de conservatoren beoordeeld op basis van verschillende criteria, zoals de artistieke waarde, de staat van bewaring en de samenhang met de collecties. Dit werk draagt bij aan de identiteit van het museum en aan de opbouw van een erfgoed dat bestemd is om door te geven.

GESCHIEDENIS VAN DE COLLECTIES: DE VORMING VAN EEN ERFGOED

De collecties bestrijken een periode van de 16e eeuw tot vandaag. Hun ontwikkeling is nauw verweven met de geschiedenis van het museum en weerspiegelt de keuzes die doorheen de tijd zijn gemaakt. Gaandeweg zijn ze verrijkt met werken van Belgische en internationale kunstenaars.

Bijzondere aandacht ging uit naar de moderne kunst, met name de Franse, die een belangrijke plaats inneemt binnen de collecties.

DE VEILING VAN LUZERN: EEN ENGAGEMENT

De deelname van het museum aan de veiling van Luzern in 1939, kort voor het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog, vormt een belangrijk moment in zijn geschiedenis. Als reactie op de verbanning van moderne kunst door het naziregime koos een Luikse delegatie ervoor om verschillende sleutelwerken aan te kopen.

Deze aanwinsten getuigen van een engagement ten gunste van de artistieke creatie en nemen vandaag een centrale plaats in binnen de collecties. Ze worden aangevuld met aankopen die in dezelfde periode in Parijs zijn gedaan.

Paul Gauguin, *Le Sorcier d'Hiva-Oa*, olieverf op doek, 1902.

EEN BEELDENTUIN: DE ERVARING VERLENGEN

Het parcours loopt verder in het hart van de glazen koepel met de beeldentuin, die een deel van een rijke verzameling van bijna 600 werken samenbrengt in uiteenlopende media en getuigt van de artistieke creatie van de renaissance tot vandaag. De tuin staat in directe verbinding met het park van La Boverie en nodigt uit tot een wandeling tussen kunst, architectuur en landschap.

Ze biedt de mogelijkheid om beeldhouwwerken in een andere context te ervaren en verbanden te leggen met werken in de publieke ruimte van de stad.

VAN MUSEUM TOT MUSEUM: EEN OPEN DIALOOG

Tot slot gaat de tentoonstelling een dialoog aan met andere instellingen, waaronder het Grand Curtius. Deze samenwerking benadrukt de mogelijke verbanden tussen collecties en nodigt de bezoeker uit om de ontdekking buiten het museum verder te zetten.

LIJST VAN TENTOONGESTELDE KUNSTENAARS

Adami Valerio
Alechinsky Pierre
Angeli Marc
Ansiaux Jean Joseph Eléonore Antoine
Anthonissen Henri-Joseph
Appelman Barend
Arp Hans
Taeuber-Arp Sophie
Art Raymond
Artan de Saint-Martin Louis
Baugniet Marcel-Louis
Beaudry Charlotte
Berchmans Emile
Berchmans Henri
Berchmans Oscar
Bergmann Ana-Eva
Bertrand Gaston
Blank André
Blès Henri
Bogart Bram
Bossuet François Antoine
Boudin Eugène
Boulenger Hippolyte
Bouvy Aline
Bovy Olivier
Bogart Bram
Brandel F. A.

Brasseur Henri
Breydel Carel
Brueghel Jan le Jeune
Bruyn Barthel
Bury Pol
Busine Zéphir
Buxin Stéphane
Caille Pierre
Cao Vanessa
Carlier Jean-Guillaume
Caron Alphonse
Caron Marcel
Carpeaux Jules
Carpentier Évariste
Carte Anto
Centner Berthe
Chable Thomas
Chagall Marc
Charlier Jacques
Chauvin Jean
Cheri Samba
Christo
Claesz Pieter III
Claus Émile
Clauzel Jacques
Cleempoel Michel
Closon Henri-Jean

Adrien de Witte, *Le modèle*, olieverf op doek, 1882

Closson Gilles-François-Joseph
 Collignon Georges
 Combas Robert
 Comès Didier
 Comhaire Georges
 Corillon Patrick
 Corneille
 Corot Camille Jean Baptiste
 Coudray Georges Charles
 Courbet Gustave
 Courtens Alfred
 Csaky Joseph
 Cuyp Benjamin-Geritsz
 Daumier Honoré
 de Boulogne Valentin
 De Bry Théodore
 de Coxcie Michel
 De Kalckreuth Stanislas (Comte)
 De Keyser Marie
 De Lairesse Gérard
 De Staël Nicolas
 de Tombay Alphonse
 De Vigne Paul
 De Witte Adrien
 de Wittelsbach Elisabeth Gabriele Valérie Marie
 Debré Olivier
 Defrance Léonard
 Degottex Jean
 Degouve De Nuncques William
 Del Cour Jean
 Delacroix Eugène
 Delahaut Jo
 Delaunay Sonia
 Delrue Ronny
 Delvaux Paul
 Desomberg Philippe
 Dewandre François-Joseph
 Dewasne Jean
 Dols Jean
 Donnay Auguste
 Dotremont Christian
 Dreppe Joseph
 Dufy Raoul
 Duhem Paul
 Dupagne Arthur
 Ecole de Rubens
 Ecole flamande
 Elle Édouard
 Ensor James
 Evenepoel Henri Jacques Édouard
 Fecht Tom
 Feito Luis
 Feurgard Julie
 Fisen Englebert
 Flausch Fernand
 Flémal Bertholet
 Forani Christine-Madeleine
 François Michel
 Fréson Denyse
 Friesz Achille Émile Othon
 Fromentin Eugène
 Garcia Rubio Pablo
 Gathy Jean-Henry
 Gauguin Paul
 Gérard Pierre
 Gheerardijn Jean-Marie
 Gilbert and George
 Gischia Léon
 Gorin Jean Albert
 Goswin Gérard
 Grard Georges
 Halleux Jean-Joseph
 Hantaï Simon
 Harpignies Henri-Joseph
 Hartog Denise
 Hartung Hans
 Helleweegen Willy
 Herbin Auguste
 Hergé
 Hess Marcel
 Hilbert Georges
 Holley Francine
 Ianchelevici Idel
 Ingres Jean-Auguste-Dominique
 Jacobs Edgar P.
 Jacobsen Robert
 Jamar Pauline
 Jefferys Marcel
 Jicé
 Jijé
 Joosen Nicole
 Pollard Joseph
 Kandilaptis Babis
 Khnopff Fernand
 Knupfer Nicolaus
 Kozakis Nicolas
 Lafnet Lucien
 Lambeaux Joseph Pierre François
 Lambilliotte Françoise
 Langohr Sophie
 Laurencin Marie
 Leclercq Guy
 Legrand Mercedes
 Lehnen Jakob
 Lejeune Lucien
 Lemaître Albert
 Leplae Charles
 Lhote André
 Lippstreu Alexis
 Lizène Jacques
 Lombard Lambert
 Louis Carole
 Madeline Paul
 Magnelli Alberto
 Magritte René
 Mambour Auguste
 Maréchal François
 Marfaing André
 Marien Marcel
 Marin Joseph-Charles
 Marion Antoine-Fortuné
 Marneffe Ernest

Marquet Albert
 Martin Jacques
 Mary Xavier
 Masereel Frans
 Massart Robert
 Matisse Henri
 Meert Alain
 Metzinger Jean
 Meunier Constantin
 Mich Jean
 Mignon Léon
 Millet Jean-François
 Minne Georges
 Monory Jacques
 Montald Constant
 Monti Benjamin
 Mor Anthonis
 Morris et Goscinny
 Mortensen Richard
 Muyle Johan
 Nattier Jean-Marc
 Nyst Jacques-Louis
 Oury Jean-Libert
 Panamarenko
 Patenier Joachim
 Paulus Pierre
 Peire Luc
 Permeke Constant
 Petit Georges
 Petry Pierre
 Peyo
 Philippet Léon
 Pica Pica
 Picasso Pablo
 Picon José
 Pignon Edouard
 Pijpers Rudy
 Pirenne Maurice
 Plomteux Léopold
 Pokitonow Ivan Ivanovitch Pavlovich
 Poliakoff Serge
 Pompon François
 Pourbus Frans II (dit le jeune)
 Raffaëlli Jean-François
 Ransonnet Jean-Pierre
 Raoux Jean
 Rassenfosse Armand
 Renotte Paul
 Rets Jean
 Richier Germaine
 Rodin Auguste
 Rops Félicien
 Roulin Félix
 Rulot Joseph
 Rutxhiel Henri Joseph
 Scauftaire Edgar
 Schadow Friedrich Wilhelm
 Sérusier Paul
 Singier Gustave
 Snayers Pieter
 Sommelette Charles-Henri
 Sopers Antoine
 Souweine Josine
 Stas André
 Steen Jan Havicksz
 Stevens Alfred
 Stroobants Ernest
 Tillieux Maurice
 Ubac Raoul
 Valadon Suzanne
 Van den Berghe Frits
 Van Dongen Kees
 Van Gogh Vincent
 Van Rysselberghe Théodore
 Van Severen Dan
 Van Velde Bram
 Van Velde Geer
 Vandresse Cécile
 Varin Jean
 Verbanck Geo
 Verdoel Adriaen
 Vernet Joseph Claude
 Verrochio Cioni Andrea di Michele
 Vinckeboons David
 Vink
 Walschartz François
 Warn's et Raives
 Wéry Marthe
 Wiertz Antoine-Joseph
 Wouters Rik
 Wuidar Léon
 Wyckaert Maurice
 Wytzman-Trulemans Juliette
 Zolamian Marie

FOCUS OP TWEE WERKEN

WAT ALS EEN SCHILDERIJ EEN ANDER VERBERGT?

Dankzij een nauwe samenwerking met de Universiteit van Luik kan het Museum voor Schone Kunsten rekenen op de expertise van het Centre Européen d'Archéométrie (CEA-ULiège), wat bijdraagt aan het wetenschappelijk onderzoek rond zijn collecties.

De analyses van het werk *De Violiste* van Kees Van Dongen hebben onder meer geleid tot een fascinerende ontdekking. Naast de identificatie van de gebruikte pigmenten bracht infraroodonderzoek **een vrouwelijk portret aan het licht** dat onder de zichtbare schilderlaag verborgen zat. Deze onthulling toont aan dat het verborgen gezicht gelijkenissen vertoont met andere vrouwenportretten die de kunstenaar in dezelfde periode maakte, toen hij een veelgevraagd portrettist was.

Meerdere composities op één doek schilderen is voor kunstenaars niet ongewoon, om praktische, economische, artistieke of soms ook emotionele redenen. Onder *De Violiste* schuilt dus niet alleen een portret, maar ook een uniek inzicht in de creativiteit en werkwijze van Van Dongen.

Infraroodanalyse van het werk van Kees Van Dongen, *De violiste*.

VOOR EN NA

Pieter Claesz (17^e eeuw), afkomstig uit Berchem, is een van de belangrijkste vertegenwoordigers van de Haarlemse School, die gespecialiseerd is in de zogenaamde 'monochrome' stillevens. De donkere en subtiele tonaliteiten geven zijn composities een intieme sfeer.

In deze compositie stelt hij een reeds aangevangen maaltijd voor: brood, ham en een slordig geplaatste vaat, in wankel evenwicht op een gekreukt zijden tafelkleed, wat het geheel een gevoel van momentopname geeft. Dit onevenwicht suggereert de fragiliteit van het moment en roept de vergankelijkheid van de tijd en de kortstondigheid van het menselijk leven op.

Tijdens de restauratie van het schilderij in 1995 werd een onverwachte ontdekking gedaan: een rode kreeft en een bosje peterselie op de tinnen schaal, die tot dan toe zichtbaar waren, bleken **latere toevoegingen** te zijn. Hun verwijdering van deze 'overgeschilderde smaaklaag' maakte plaats voor enkele bescheiden olijven, wat resulteert in een soberder en meer aan de esthetiek van het werk beantwoordend geheel.

Pieter Claesz Heda (attribué à), *Nature morte*, Olieverf op hout, 1660, met en zonder de latere toevoegingen

PUBLIEKSWERKING

IN HET HART VAN DE TENTOONSTELLING

De **publiekswerking van de musea** biedt verschillende vormen van bemiddeling aan die het mogelijk maken om het statische dynamisme van beeldhouwwerken te verkennen, het tekenen naar stillevenmodellen te ontdekken, of het principe van de camera obscura te begrijpen, dat de artistieke praktijk al vanaf de renaissance ingrijpend heeft veranderd.

In het kader van een samenwerking met de **vzw La Lumière** werden drie vormen van publiekswerking ontwikkeld die specifiek zijn aangepast voor personen met een visuele beperking, rond drie emblematische werken: *De oude tuinman* van Emile Claus, *De zondagswandeling in het Bois de Boulogne* van Henri Evenepoel en *Portret van een jong meisje* van Marie Laurencin.

Ook krijgen de deelnemers aan de projecten en activiteiten die het team de afgelopen tien jaar heeft georganiseerd het woord, om hun ervaringen en perspectieven in de kijker te zetten.

BEGELEIDING BIJ BEZOEKEN

De **essentie van de tentoonstelling** biedt bezoekers een selectie van werken uit de tentoonstelling, gebundeld in een geïllustreerde gids met toegankelijke toelichtingen en historische duiding. De gids is bedoeld voor een breed publiek en bestaat uit drie routes: een **chronologische route**, een route **die vrouwelijke kunstenaars belicht** en een route gewijd aan **Luikse kunstenaars**.

Verkrijgbaar in het Frans, Nederlands, Duits en Engels bij de kassa van het museum voor € 3.

Het **spelletjesboekje** is de ideale metgezel voor kinderen vanaf 6 jaar. Dit speelse en interactieve hulpmiddel laat hen de tentoonstelling ontdekken terwijl ze hun observatievermogen ontwikkelen.

Beschikbaar in het Frans, Nederlands, Duits en Engels aan de balie van het museum, gratis verkrijgbaar.

Hulpmiddel voor mensen met een visuele beperking

ACTIVITEITEN ROND DE TENTOONSTELLING

■ FEESTELIJK OPENINGSWEEKEND

ZATERDAG 30.05: BLAUWE NACHT IN HET MUSEUM

Het museum kleurt blauw voor een feestelijke nocturne, geïnspireerd op de Blauwe Periode van Picasso en de wereld van de familie Soler. De avond is opgevat als een zintuiglijke en collectieve beleving en nodigt het publiek uit om een blauwe dresscode te volgen.

Om 20u00 trekt een rondtrekkende performance met dans (Amélie) en saxofoon (Clément Dechambre) door de zalen en benadert de werken op een zintuiglijke manier.

Van 21u00 tot 23u00 organiseert Collectif Bunker een DJ-battle met M.E.R.S. (BE) en Zeamuz (DE), rond de werken van de tentoonstelling, waarbij het museum wordt omgevormd tot een sonore en levendige ruimte.

Tarief voor de avond (inclusief tentoonstelling): €15 standaardticket / €5 reductieticket (jongeren onder 26 jaar, leerkrachten, pers, MPM, ICOM)

ZONDAG 31.05: FAMILIEDAG

Een gezellige dag om het museum op een andere manier te ontdekken.

Om 14u00 en 14u30 nodigt de participatieve voorstelling *Op jacht naar meesterwerken* (Cie de l'Esperluette) het publiek uit voor een theatrale speurtocht in de zalen.

Tarief (inclusief tentoonstelling): €15 standaardticket / €5 reductieticket (jongeren onder 26 jaar, leerkrachten, pers, MPM, ICOM)

Om 15u00 en 15u30 biedt de workshop "Bloemen van het museum" een creatieve activiteit geïnspireerd op de werken.

Tarief: Toegangsprijs tentoonstelling

Om 16u00 brengt een inclusieve verhalenlezing door het collectief *Unique en son genre* thema's rond diversiteit en representatie onder de aandacht.

Tarief: toegangsprijs tentoonstelling

■ KENNISMAKINGSVONDEN "EEN WERK ONDER DE LOEP"

DONDERDAGEN 4.06, 25.06 EN 23.07

Deze avonden bieden de kans om een werk te ontdekken vanuit de kruisende perspectieven van een curator, een restaurator en een wetenschapper. Materiële analyses, conserveringsvraagstukken en historische interpretaties vullen elkaar aan en onthullen de complexiteit van de werken en de verborgen kanten van hun onderzoek.

Programma:

4.06: rondleiding door Fanny Moens en Audrey Jeghers, respectievelijk conservator en restaurator van het Museum voor Schone Kunsten van Luik, in aanwezigheid van David Strivay van het Centre Européen d'Archéométrie

25.06: rondleiding door Grégory Desauvage, conservator van het Museum voor Schone Kunsten van Luik, en Edene Derzelle van het Centre Européen d'Archéométrie

23.07: rondleiding door Grégory Desauvage en Christophe Remacle, respectievelijk conservator en restaurator van het Museum voor Schone Kunsten van Luik, en David Strivay van het Centre Européen d'Archéométrie

Rondleidingen van 18u30 tot 19u30

Tarief: €15 standaardticket / €5 reductieticket (jongeren onder 26 jaar, leerkrachten, pers, MPM, ICOM)

Reservatie verplicht via de ticketverkoop

■ CRÉAMUSÉE : DES CHEFS-D'ŒUVRE EN PERLES À REPASSER

ZONDAG 7.06 TUSSEN 14.00 EN 17.00 UUR

Workshop voor kinderen rond het maken van meesterwerken met strijkparels.

Gratis - Reserveren gewenst via de online ticketverkoop

■ RONDLEIDING IN HET PARK

WOENSDAG 10.06 OM 14U00

Deze gegidste wandeling door het park van La Boverie legt verbanden tussen de openluchtsculpturen en de werken uit de tentoonstelling en belicht de relatie tussen museum, landschap en stedelijke ruimte. Door Catherine Galimont, technisch coördinator Kunst in de publieke ruimte en Erfgoed bij de Stad Luik.

Reservatie verplicht via de online ticketverkoop

Afspraak aan het onthaal van het museum

Voor de rondleiding in het park en de toegang tot de tentoonstelling gelden de tentoonstellingstarieven.

■ FAMILIERONDLEIDING « HET MUSEUM EN DE ABSTRACTE KUNST »

ZONDAG 14.06 OM 14U00

Het museum en de abstracte kunst biedt een speelse ontdekking van vormen en kleuren, om de opkomst van de abstractie in het begin van de 20^e eeuw te begrijpen.

Tarief: €10 volwassene / €6 kind

Reserveren gewenst via de online ticketverkoop

■ THEMATISCHE RONDLEIDING « KUNST EN MECENAAT »

ZONDAG 21.06 OM 14U00

Ontdek hoe schenkingen, legaten en aankopen de collecties hebben gevormd, van oude tot moderne kunst. Maak kennis met de personen die zich hebben ingezet voor de oprichting van het museum en ontdek de belangrijkste werken die de afgelopen tien jaar zijn aangekocht. Een boeiende reis om het verband tussen vrijgevigheid, geschiedenis en kunst te begrijpen.

Tarief: €10 volwassene

Reserveren gewenst via de online ticketverkoop

■ FÊTE DE LA MUSIQUE

ZONDAG 21.06

In het kader van de Fête de la Musique

Om 16u00 brengt een participatieve luistersalon werken en muzikale werelden met elkaar in dialoog, in samenwerking met Davide Mennessier (voormalige Médiathèque Nouvelle).

Om 20u00 biedt een museum-blindtest, geanimeerd door DJ Bon Goût, een speelse benadering van de collecties.

Twee gratis activiteiten die beeldende kunst en muziek met elkaar verbinden.

■ CINÉMUSÉE

WOENSDAG 17.06 OM 12U30 (GRAND CURTIUS)

Vertoning van films over Ingres, rond het thema blik en portret: "Le regard captif: "Le Bain turc" van Jean-Auguste-Dominique Ingres — geregisseerd door Alain Jaubert — 29' - 1991, en Ingres Portraits — geregisseerd door Hector Obalk — 26' - 2009.

Tarief: €3 per persoon

■ KINDERSTAGES

6-10.07 EN 17-21.08

Een immersieve week om de collecties te ontdekken, deel te nemen aan plastische ateliers en de museum-professionals te ontmoeten. Een concrete kennismaking met de beroepen en artistieke praktijken.

Tarief: €80/kind

■ SLOW IN HET MUSEUM

ZONDAG 12.07

Een dag gewijd aan een trage en zintuiglijke benadering van de werken.

Pilates-sessies door Yellow Pilates in de zalen (**9u30 en 11u00**), een geurwandeling door Muriel Gerrits, kunsthistorica (**14u00**), en de tactiele rondleiding "Het museum met de vingertoppen" (**16u00**) nodigen uit om het museum te verkennen via lichaam en zintuigen, in een inclusieve en immersieve aanpak.

Duur van de sessies/rondleidingen: 1 uur

Tarief (inclusief tentoonstelling) per sessie/rondleiding: €15 standaardticket / €5 reductieticket (jongeren onder 26 jaar, leerkrachten, pers, MPM, ICOM) – De tweede activiteit aan €5.

■ AFSLUITING VAN DE TENTOONSTELLING

ZONDAG 23.08 TUSSEN 14.00 EN 17.00 UUR

Een feestelijke namiddag voor families met participatieve activiteiten: gigantische puzzels, een collectieve pixel art-creatie, de workshop "Bloemen van het museum" en speelse interventies in het parcours.

Gegidste wandelingen door het park vullen deze dag aan en leggen verbanden met de werken en de publieke ruimte.

Een gezellig moment om de tentoonstelling af te sluiten op een creatieve en gedeelde noot.

Tarief: toegangsprijs tentoonstelling

CONNEXIONS URBAINES

De jubileumtentoonstelling reikt ook verder dan het museum en verspreidt zich in de stedelijke ruimte via het Festival Connexions Urbaines (Stadse Connecties).

De stad Luik heeft de afgelopen jaren grootschalige projecten opgezet voor de inrichting en ontwikkeling van haar grondgebied, met het oog op de uitdagingen rond leefomgeving. Dit transversale project (stedenbouwkundig, economisch, sociaal, erfgoedgericht, cultureel en toeristisch) bereikte in 2025 een belangrijke mijlpaal met de ingebruikname van de tram.

Het **Festival Connexions Urbaines** sluit volledig aan bij deze dynamiek. Deze biënnale, opgezet door de stad Luik, heeft als doel culturele acties in de stedelijke ruimte te ontwikkelen via een kwalitatieve artistieke programmering, met aandacht voor culturele diversiteit en gendergelijkheid, en wil het brede publiek op een toegankelijke manier laten kennismaken met verschillende artistieke uitdrukkingsvormen. Het project beoogt bovendien de Luikse culturele actoren te verbinden en te versterken.

De aftrap vindt plaats tijdens het openingsweekend van de tentoonstelling op 30 en 31 mei in het park van La Boverie.

Het volledige programma is beschikbaar op <https://connexionsurbaines.info/>

CONCERTS	30-31 mai	Parc de La Boverie	25 juillet	Parc de Drodre
SPECTACLES	13 juin	Parc Xhouvermont	01 août	Place du Gravier (Chénée)
DANSE	27 juin	Skette park de Coente	22 août	Eplanade St-Léonard
ARTS PLASTIQUES	11 juillet	Parc Halkin (Solassin)	12 sept.	Parc de La Boverie

www.connexionsurbaines.info

Cultivons la culture !

Sony Cam Arts site Liège

CATALOGUS

Na de uitgave van het eerste en tweede deel van de catalogus van de collecties in 2016 en 2019 publiceert het Museum voor Schone Kunsten van Luik het derde deel, uitgegeven ter gelegenheid van de tiende verjaardag van La Boverie.

Getiteld *Museum voor Schone Kunsten van Luik. Tien jaar aanwinsten (2016–2026)* maakt deze publicatie de balans op van het afgelopen decennium. Geconfronteerd met de verzadiging van de depots en de stijgende kunstprijzen heeft het museum een doordacht, veeleisend en ethisch aankoopbeleid ontwikkeld, waarbij de nadruk ligt op zeldzaamheid en complementariteit van de werken. In deze periode zijn meer dan 2.000 werken in de collecties opgenomen, een succes dat grotendeels te danken is aan de vrijgevigheid van schenkers en gerichte aankopen.

Dit werk van 208 pagina's bundelt een selectie van 70 werkfiches van kunstwerken die het afgelopen decennium in de collecties zijn opgenomen. Ver voorbij een eenvoudige chronologie van aanwinsten biedt het diepgaande beschrijvingen en wetenschappelijk onderbouwde analyses, verrijkt met illustraties die de lezer een hoogwaardige reproductie bieden.

Dit derde deel richt zich zowel tot professionals uit de kunstwereld, onderzoekers en kunstliefhebbers als tot iedereen die inzicht wil krijgen in de keuzes, uitdagingen en richtingen van de museumcollecties. Het vormt een essentieel geheugen van La Boverie en van zijn engagement voor het behoud en de valorisatie van het Luikse erfgoed.

De catalogus is verkrijgbaar in twee versies (€39), Frans en Engels, in de museumboekhandel, en wordt ook verdeeld in de betere boekhandels.

PRAKTISCHE INFORMATIE

Datum

van 29.05 tot 23.08.2026

Openingstijden

Dinsdag > zondag van 10u tot 18u

Sluitingsdag : maandag

Locatie

Parc de La Boverie 3

4020 Luik

Tarievenoverzicht

Volwassenen €12,00

Senioren €8,00

Groepen (vanaf 15 personen) €8,00

Jongeren -26 jaar €0,00

Scholen €0,00

Begeleider PMR €0,00

PMR €8,00

Art. 27 €1,25

ICOM €0,00

Perskaart €0,00

Leerkrachtenkaart €0,00

museumPASSmusées €0,00

Reservaties groepen & gegidste bezoeken (max. 25 pers.)

+32 (0) 4 221 93 03

reservation.tourisme@liege.be

Gegidste bezoeken voor individuen

Gegidste rondleidingen worden georganiseerd door Art&Fact op de eerste zaterdagen van de maand: 6 juni, 4 juli en 1 augustus om 11u00.

Duur: 1u30

Inschrijving is verplicht: <https://www.artfact.ulg.ac.be>

Gegidste bezoeken en activiteiten voor schoolgroepen

Service Animations des Musées

+32 (0)4.221.68.32-37

animationsdesmusees@liege.be

Algemene informatie

www.laboverie.com

De **eerste zondagen van de maand** krijgen bezoekers bij aankoop van een ticket **een gratis extra toegang**.

€ 2 korting op vertoon van een ticket van de volgende tentoonstellingen:

- *Cleopatra Superstar* in station Luik-Guillemins tot 5 juli
- *Japonisme en Art nouveau* in het Grand Curtius Museum
- *Expo Playmo* in het Museum voor het Openbaar Vervoer van Wallonië vanaf 19 juni

Bezoek de tentoonstelling met de trein! Profiteer van korting en koop een **Discovery Ticket** met de NMBS-code die op het toegangsticket staat vermeld op snbc.be/discovery, en reis heen en terug naar Luik-Guillemins.

Ticketverkoop

laboverie.com/billetterie

PERSCONTACT

CARACAScom
info@caracascom.com

Parc de la Boverie • 4020 Luik • www.laboverie.com

RESA

MUSEUM
PASS
MUSÉES

• L'AMEUSE

LE SOIR

rtbfr
La trois

rtbfr
La 1ère